

NOTAT

Miljøministeriet
Departementet

J.nr. 2022-2051
Ref. MOMWE
Den 31. marts 2022

Orientering af Folketingets Miljø- og Fødevareudvalg

Resultat af FN's 5. Miljøforsamling (UNEA), den 28. februar - 2. marts 2022, og særlig session af FN's Miljøforsamling (UNEP@50) til fejring af 50-året for etablering af FN's Miljøprogram, 3.-4. marts 2022

Resumé

FN's 5. Miljøforsamling, anden session (UNEA 5.2), og en efterfølgende særlig session af UNEA for fejring af 50-året for etablering af FN's Miljøprogram (UNEP@50), fandt sted i forlængelse af hinanden på UNEP's hovedkvarter i Nairobi den 28. februar - 4. marts 2022. Møderne blev afholdt som hybridmøder, med både fysisk og virtuel deltagelse, på grund af restriktioner relateret til covid-19. Møderne var meget succesfulde, og UNEA mere end levede op til forventningerne om resultater. Der blev vedtaget en ministerdeklaration på UNEA 5.2. og en Politisk Deklaration på UNEP@50. Det vigtigste UNEA-resultat blev beslutningen om at igangsætte forhandlinger om en bindende international aftale om plastikforurening. Resolutionen vedrørende en bindende, international aftale om Plastikforurening er en af i alt 14 resolutioner som blev vedtaget. Herunder bør nævnes resolutionen om etableringen af et nyt globalt videnskabeligt panel om kemikalier, affald og forurening samt vedtagelsen af en fælles definition af "naturbaserede løsninger" for alle FN's medlemslande. Miljøministeren deltog både i Miljøforsamlingen og den efterfølgende UNEP@50 session. UNEP's danske direktør Inger Andersen betegnede enighed om en global plastik aftale som det vigtigste initiativ på miljøområdet siden Parisaftalen.

Resultater af UNEA 5.2.

Temaet for UNEA 5.2. var behovet for at styrke handlinger for naturen for at opnå verdensmålene - "Strengthening Actions for Nature to Achieve the Sustainable Development Goals". Der blev vedtaget en ministerdeklaration og 14 resolutioner og beslutninger. Ministerdeklarationen afspejlede temaet for UNEA 5.2. og de resolutioner og beslutninger, som blev vedtaget, og den vil være et indspil til Stockholm+50 mødet den 2.-3. juni, hvor man vil fejre 50-året for det første FN Topmøde med fokus på miljø, *United Nations Conference on the Human Environment* (UNCHE) i 1972.

Centrale elementer i ministerdeklarationen er, at ministrene tilkendegiver, at de vil handle for at ende plastikforurening, fremhæver betydningen af covid-19 pandemiens ødelæggende effekter, og vigtigheden af en holistisk "One Health" tilgang i indsatsen for at undgå nye sundhedstrusler. De anerkender samtidig vigtigheden af et rent, sundt og bæredygtigt miljø for at kunne nyde godt af menneskerettighederne og at vores velfærd og eksistens afhænger af naturens økosystemer. Ministrene udtaler dyb bekymring over ny viden fra biodiversitetspanelet (IPBES) om presset på biodiversitet fra menneskelig aktivitet, og centrale drivkræfter bag, herunder fragmentering af habitater, manglende bæredygtighed af forbrug og produktion, klimaforandringer og forurening.

Endelig tilkendes, at de vil fremme en **inklusiv og bæredygtig genopretning** og en grøn og retfærdig transition for at revitaliserer økonomier, forbedre levevilkår og ende fattigdom, gennem at integrere biodiversitet, klimaforandring og forureningsaspekter i alle politikker og værktøjer.

Vedtagne resolutioner

Danmark prioriterede i forhandlingerne særligt vedtagelse af resolutioner på fire områder: Plastik, naturbaserede løsninger, kemikalier og affald, samt det fremtidige format og tilgang for UNEP's arbejde ift. vurdering af verdens miljøtilstand og fremme af sammenhængen mellem viden og politik.:

- 1) Først og fremmest blev der vedtaget en resolution om plastikforurening, "**End plastic pollution: Towards an international legally binding instrument**", der som ønsket af bl.a. Danmark, Norden og EU nedsætter en forhandlingskomité for en global bindende aftale om plastikforurening, der omfatter hele livscyklussen af plastik. Komiteen skal starte sit arbejde i løbet af 2022 og slutte inden udgangen af 2024. Der tegner sig et forløb, hvor forhandlingerne vil ske via en møderække der afvikles i forskellige lande, herunder forventes Senegal at blive vært for et forberedende møde for forhandlingskomiteen allerede før sommerferien i 2022. Det udkast til global aftale der udarbejdes og siden forhandles med henblik på landenes vedtagelse, skal have til hensigt at der vil blive produceret mindre plastik og at meget mere af den plastik der produceres skal kunne genanvendes, og at det rent faktisk bliver genanvendt. Enigheden om at iværksætte forhandlinger af en global aftale vedr. plastikforurening er af UNEP blevet set som den vigtigste miljøpolitiske beslutning på globalt plan siden Paris-aftalen i 2015.
- 2) En resolution om naturbaserede løsninger, "**Nature-based Solutions for supporting sustainable development**". Hovedresultatet er en globalt anerkendt definition af begrebet "natur baserede løsninger", som skal sikre tilstrækkelig fokus på, at naturbaserede løsninger reelt skal være til gavn for natur og klima, herunder bl.a. klimatilpasning. Forslaget var fremsat af EU. Definitionen afspejler den definition, som tidligere er formuleret af den internationale naturorganisation IUCN, men er mere detaljeret, og omfatter bl.a. specifikt konservering, økosystem-tjenester og modstandsdygtighed. Formålet for EU har navnlig været at sikre en naturfagligt baseret definition, som samtidig omfatter beskyttelse af oprindelige folks og lokalsamfunds rettigheder, og som kan gælde som guide for de voksende investeringer der i disse år er i naturbaserede løsninger. Der har været stigende bekymring for at sådanne investeringer i stedet gik til projekter, som viser sig reelt kun at fremmer natur og klima ganske begrænset (såkaldt green-washing). Samtidig har der været et behov for, at netop UNEA, som global miljøforsamling, vedtog en almengyldig definition, som efterfølgende kan danne grundlag for arbejdet i en række specialiserede sammenhænge, navnlig Biodiversitetskonventionen og Klimakonventionen, hvor begrebet hidtil har været anvendt uden en fælles forståelse af hvordan det afgrænses.
- 3) To resolutioner om sikker håndtering af kemikalier og affald: Dels "**Sound Management of Chemicals and Waste**", om at styrke indsatsen i relation til eksisterende internationale fora, herunder globale konventioner på området, og at videreføre et program, der støtter institutionel styrkelse i udviklingslande. Dels "**Science-Policy Panel to contribute further to the sound management of chemicals and waste and to prevent pollution**", som etablerer et globalt videnspanel for kemikalier, affald og forurening, der har til formål at øge områdets synlighed og indsats på områderne, og dermed supplerer de to eksisterende paneler på henholdsvis klima- og biodiversitetsområderne, IPCC og IPBES.
- 4) Resolutionen "**Future of Global Environment Outlook**" om en ny og mere fast struktur, format og proces i forhold til UNEP's arbejde med vurdering af den globale miljøtilstand og de

overordnede og tværgående miljøtilstandsrapporter *Global Environment Outlook (GEO)* med henblik på at effektivisere og styrke UNEP's arbejde i forhold til data, formidling af viden samt opbygning af kapacitet, og for at øge gennemslagskraft i forhold til fremme af viden-baseret politik generelt.

Derudover blev der vedtaget en resolution om dyrevelfærd, ***Animal welfare-environment-sustainable development nexus***, som er en beslutning om, at UNEP i en rapport kortlægger relationen mellem dyrevelfærd, miljø og bæredygtig udvikling. Da UNEP ikke selv har mandat i forhold til dyrevelfærd, er det i resolutionen specificeret, at rapporten skal udarbejdes i tæt samarbejde med organisationerne FAO, WHO, OIE (the World Organization for Animal Health) og et ekspertpanel på området, så de centrale internationale organisationer med kompetence inden for dyrevelfærd og sundhed er involveret.

Dato for UNEA-6

Det blev besluttet, at næste møde i FN's Miljøforsamling, UNEA-6, skal finde sted i februar 2024. Yderligere information om resultaterne af UNEA 5.2 kan findes via følgende link:

<https://www.unep.org/environmentassembly/proceedings-report-ministerial-declaration-resolutions-and-decisions-unea-5.2>

UNEP@50 - Fejring af 50-året for etablering af FN's Miljøforsamling

UNEP@50 mødet, som formelt var en særlig session af FN's Miljøforsamling, UNEA, var en fejring af 50-året for etablering af FN's Miljøprogram (UNEP) på FN-topmødet i 1972 og en refleksion over UNEP's historiske virke, samt et møde for udveksling af ønsker for UNEP's fremtid og virke. Der var taler og højniveau-dialoger for ministre, højtstående embedsmænd og andre interessenter. Kenya, var med-vært for mødet, sammen med UNEP direktør Inger Andersen. Temaet for UNEP@50 var styrkelse af UNEP for implementering af den miljømæssige dimension af 2030 dagsordenen for bæredygtig udvikling - "***Strengthening UNEP for the implementation of the environmental dimension of the 2030 Agenda for Sustainable Development.***"

Der blev vedtaget en politisk deklARATION - ***Political declaration of the special session of the United Nations Environment Assembly to commemorate the fiftieth anniversary of the establishment of the United Nations Environment Programme*** - om styrkelse af international miljølovgivning og miljøforvaltning, med udgangspunkt i resolution 73/333 vedtaget af FN's Generalforsamling. DeklARATION er det endelige resultat af den franske præsident Macrons initiativ til en global miljøpagt, som oprindeligt havde fokus på juridisk kodificering og retlig anvendelse af miljøprincipper, men idet dette formål ikke kunne vinde opbakning bredt blandt FN's medlemslande, udviklede det sig til at handle om fremme af international miljølovgivning herunder ny lovgivning inden for miljøområder som ikke er lovdækket i dag. Desuden har deklARATIONEN fokus på effektiv miljøforvaltning både internationalt, på tværs af FN's agenturer, og nationalt. Herunder bedes UNEP om efter anmodning at undersøge mulighederne for at støtte medlemsstater til at implementere egne miljømål, international miljølovgivning, og den miljømæssige dimension af 2030 Dagsordenen. FN's relevante agenturer anmodes om at facilitere adgang til finansiering til implementering af international miljølovgivning og for genopbygning efter covid-19. Også denne deklARATION er tiltænkt en rolle ift. input til Stockholm+50 mødet.

Yderligere oplysninger om UNEP@50 deklARATIONEN kan findes via følgende link:

<https://wedocs.unep.org/bitstream/handle/20.500.11822/38469/UNEP%4050%20Agreed%20Political%20Declaration%2028%20February%202022.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

og generel information om UNEP@50 via: <https://www.unep.org/50-years/>